

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 307/2023-46

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a zo sudcov Jany Laššákovvej a Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej AK Kleberc Legal, s. r. o., Tbiliská 13, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Jozef Kleberc, proti postupu Okresného súdu Trnava v konaní pod sp. zn. 33 C 24/2017 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 33 C 24/2017 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Trnava **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 33 C 24/2017 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie **700 eur**, ktoré jej **je povinný** Okresný súd Trnava zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Sťažovateľke **p r i z n á v a** náhradu trov právneho zastúpenia **530,59 eur**, ktoré **je povinný** Okresný súd Trnava zaplatiť právnemu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Ústavnej sťažnosti vo zvyšnej časti **n e v y h o v u j e**.

Odôvodnenie :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky

1. Sťažovateľka sa prostredníctvom ústavnej sťažnosti doručenej ústavnému súdu 3. apríla 2023, doplnenej podaním z 15. mája 2023 na základe výzvy ústavného súdu, domáhala vyslovenia porušenia základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej aj „okresný súd“ alebo aj „súd prvej inštancie“) v konaní vedenom pod sp. zn. 33 C 24/2017. Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietahov. Zároveň požadovala finančné zadosťučinenie 6 000 eur a náhradu trov konania.

2. Konanie začalo podaním žaloby 8. marca 2017 proti sťažovateľke (v procesnom postavení žalovanej) na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva prikázaním veci za náhradu podľa § 143 Občianskeho zákonníka. Okresný súd rozhodol vo veci samej rozsudkom 12. júna 2019, jeho rozsudok bol v odvolaní napadnutej časti zrušený uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10 Co 67/2020 z 27. októbra 2021 a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie a rozhodnutie z dôvodu, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a tiež z dôvodu jeho arbitrárnosti.

3. Sťažovateľka je toho názoru, že dĺžka súdneho konania hrubo presahuje všetky ústavnoprávne limity prípustnej dĺžky konania a je flagrantným porušením aj judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Už len samotná skutočnosť, že prvé pojednávanie sa uskutočnilo viac než rok a pol po podaní žaloby, presahuje prípustnú dĺžku konania. Súd by mal aktívne využívať všetky prístupné nástroje na zefektívnenie súdneho konania. Dĺžka konania v predmetnej veci spôsobuje sťažovateľke značné ťažkosti, pretože už vyše šesť rokov sa nachádza v stave právnej neistoty, čo sa týka jej majetku, keďže žalobca ju nepúšťa do nehnuteľnosti, ktorú majú v podielovom spoluvlastníctve a ktorá je predmetom konania, keďže zavaril vstupnú bránu na príľahlý pozemok. Dôsledkom tejto skutočnosti sa o predmetnú nehnuteľnosť nikto nestará a nehnuteľnosť sa postupne znehodnocuje.

4. Poukazuje na to že: *„Ak teda porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru dosiahne takú intenzitu, že to zo strany príslušného všeobecného súdu signalizuje až odmietnutie možnosti domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, možno urobiť záver o tom, že takýmto postupom súdu došlo, resp. dochádza aj k porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (IV. ÚS 268/2012 z 15. augusta 2012). Ani právne či skutkovo najnáročnejšie spory nesmú trvať takú dlhú dobu, lebo platí zásada, že oneskorená spravodlivosť je odmietnutou spravodlivosťou (porov. rozsudky EŠLP vo veci Lopatin & Medvedevskiy proti Ukrajine z 20. mája 2010. bod 75- sťažnosť č. 2278/03).“*

5. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 307/2023-32 zo 14. júna 2023 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľky

II.1. Vyjadrenie okresného súdu:

6. Z vyjadrenia okresného súdu vyplýva, že žalobu podal [REDAKOVANÉ] 8. marca 2017 proti svojej sestre (sťažovateľka). Predmetom konania je zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam v katastrálnom území [REDAKOVANÉ], a to domu súpisné číslo 84 na pozemku parcelné číslo 79/2 a hospodárskej budovy na pozemku parcelné číslo 79/3 tak, že budú prikázané do výlučného vlastníctva žalobcu, ktorý vyplatí sťažovateľke náhradu jej spoluvlastníckeho podielu vo výške 7/8 z hodnoty nehnuteľností. Dňa 21. augusta 2017 bola žaloba doručená zástupkyňi sťažovateľky na vyjadrenie, ktorá sa však k nej nevyjadrila. V apríli 2018 boli strany predvolané na predbežné prejednanie sporu na 18. máj 2018. Pretože strany sporu sa nedohodli, okresný súd nariadil pojednávanie na 19. október 2018.

7. Sťažovateľka podala v októbri 2018 návrh na prerušenie konania do rozhodnutia o jej návrhu na zriadenie vecného bremena na pozemku žalobcu, na ktorom stojí vyporiadavať sa majúca stavba. Dňa 9. novembra 2018 sa uskutočnila obhliadka predmetných nehnuteľností a 28. novembra 2018 požiadala právna zástupkyňa sťažovateľky o odročenie pojednávania určeného na 30. november 2018 z dôvodu, že sa jej nepodarilo nahliadnuť do spisu v konaní, kde mal byť priložený iný spis okresného súdu sp. zn. 16 C 161/2020. Pojednávanie bolo odročené na 25. január 2019 a po vykonaní dokazovania bolo odročené na 22. marec 2019 s tým, že zástupkyňi žalobcu bolo uložené doručiť súdu a takisto zástupcovi sťažovateľky listinné dôkazy s vyznačením podstatných skutočností.

7.1. Dňa 22. marca 2019 zástupca sťažovateľky požiadal o odročenie pojednávania z dôvodu, že im neboli doručené žiadne listinné dôkazy a ani vyjadrenie zástupkyne žalobcu. Pojednávanie tak bolo odročené bez prejednaní veci na 17. máj 2019, zástupkyňi žalobcu bolo opätovne uložené doručiť v lehote 5 dní súdu a zástupcovi sťažovateľky listinné dôkazy s vyznačením podstatných skutočností.

7.2. Pojednávanie 17. mája 2019 bolo odročené bez prejednaní veci na 12. jún 2019 pre účely prípravy záverečných rečí, keď bol vyhlásený rozsudok.

7.3. Proti rozsudku podala sťažovateľka 29. októbra 2019 odvolanie a v januári 2020 bol vyrubený súdny poplatok za odvolanie, ktoré sa doručovalo protistrane na vyjadrenie a navzájom sa strany k veci vyjadrovali.

7.4. Dňa 5. októbra 2020 bol spis predložený odvolaciemu súdu, ktorý uznesením z 27. októbra 2021 zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a vrátil vec na nové rozhodnutie. Spis bol vrátený okresnému súdu 25. novembra 2021. Na pojednávaní 11. apríla 2022 strany sporu po vzájomných

vyjadreniach navrhli odročenie pojednávania o 60 dní pre účely zváženia mimosúdnej dohody a ocenenia nehnuteľností. Pojednávanie bolo odročené na 9. jún 2022, ale na žiadosť sťažovateľky bolo zrušené, lebo sa jej nepodarilo zabezpečiť dôkaz – znalecký posudok na ocenenie sporných nehnuteľností.

7.5. Dňa 13. októbra 2022 okresný súd určil termín pojednávania na 1. december 2022, ktorý bol však zrušený na žiadosť zástupcu sťažovateľky z dôvodu kolízie s iným pojednávaním. Znalecký posudok bol sťažovateľkou doručený do spisu 22. decembra 2022.

7.6. Ďalšie pojednávanie sa konalo 9. januára 2023 a po prejednaní veci bolo odročené na 27. február 2023, strany sa mali k veci vyjadriť (zástupkyňa žalobcu k oceneniu nehnuteľností znaleckým posudkom; zástupca žalovanej k návrhu žalobcu na zámenu pozemkov).

7.7. Pojednávanie bolo odročené na 27. marec 2023 bez prejednaní veci z dôvodu neprítomnosti žalobcu a jeho zástupkyne, pretože kanceláriou nebola realizovaná úprava – predvolanie zástupcu žalobcu.

7.8. Pojednávania určené na 27. marec 2023 a 18. máj 2023 boli zrušené z dôvodu práceneschopnosti zástupkyne žalobcu, ktorá doručila súdu 12. mája 2023 vyjadrenie. V ňom uviedla, že práceneschopnosť jej bola predĺžená minimálne do nasledujúcej kontroly 30. mája 2023. Termín pojednávania navrhla určiť až na dni od 25. júna 2023 a uviedla, že žalobca nesúhlasí s tým, aby sa konalo v jej neprítomnosti ani so substitúciou.

7.9. Ďalšie pojednávanie sa konalo 26. júna 2023, vec bola prejednaná a pojednávanie bolo na žiadosť obidvoch strán sporu pre účely doručenia záverečných prednesov odročené na 4. september 2023, keď je predpoklad vyhlásenia rozsudku na pojednávaní v septembri 2023.

7.10. Okresný súd ďalej vo vyjadrení uviedol, že od podania žaloby 8. marca 2017 súd postupoval v zmysle príslušných procesných predpisov, jednotlivé úkony vykonával v primeraných lehotách, vykonával plynulé a efektívne úkony, bez zbytočných prietahov.

7.11. Na dĺžku konania má vplyv aj správanie samotnej sťažovateľky a jej zástupcu, keď sa nevyjadřila k žalobe, ktorá jej bola doručená 21. augusta 2017. Viacero nariadených pojednávanií bolo odročených, resp. zrušených na návrh zástupcu žalovanej (napríklad pojednávanie 30. novembra 2018 z dôvodu, že zástupcovi sťažovateľky sa nepodarilo nahliadnuť do spisu v konaní, kde mal byť priložený; pojednávanie 9. júna 2022, pretože sťažovateľke sa nepodarilo zabezpečiť dôkaz – znalecký posudok na ocenenie sporných nehnuteľností; pojednávanie 1. decembra 2022 bolo zrušené na žiadosť zástupkyne sťažovateľky z dôvodu kolízie s iným pojednávaním) a pojednávanie 11. apríla 2022 navrhli odročiť obe strany sporu pre účely zváženia mimosúdnej dohody a ocenenia nehnuteľností rovnako ako pojednávanie 26. júna 2023, a to pre účely prípravy záverečných rečí. Na dĺžku konania má vplyv aj objektívna skutočnosť – práceneschopnosť zástupkyne žalobcu, ktorá bola príčinou zrušenia pojednávanií určených na 27. marec 2023 a 18. máj 2023, z tohto objektívneho dôvodu navrhla zástupkyňa žalobcu termín pojednávania po dátume 25. jún 2023. A napokon na dĺžku konania má vplyv aj skutočnosť, že vec postupne prejednávali traja sudcovia, bolo potrebné s vecou sa oboznámiť po skutkovej i právnej stránke. Poukazuje zároveň na skutočnosť, že v období od 5. októbra 2020 do 25. novembra 2021

bol spis na Krajskom súde v Trnave z dôvodu odvolania podaného sťažovateľkou. Z uvedených dôvodov považuje ústavnú sťažnosť za úplne neopodstatnenú.

7.12. Uvedený procesný postup súdu prvej inštancie a správanie sporových strán si overil zo spisu aj ústavný súd.

II.2. Replika sťažovateľky:

8. Sťažovateľka sa k stanovisku okresného súdu vyjadrila 3. augusta 2023 (po ústavným súdom stanovenej lehote 10 dní, pretože výzva jej bola doručená už 19. júla 2023, pozn.). V tomto vyjadrení zopakovala svoje tvrdenia o neprimeranej dĺžke tohto konania a o tom, že v danom prípade ide o prietahy jednostranne zapríčinené súdom prvej inštancie. Je toho názoru, že súd má k dispozícii rôzne nástroje na zabezpečenie prítomnosti strán, avšak nevyužil ani jeden z nich, vzhľadom na čo celé súdne konanie trvalo neprimerane dlho. Zároveň uviedla, že tvrdenie súdu o tom, že 26. júna 2023 na žiadosť oboch strán sporu odročené pojednávanie sa nezakladá na pravde, keďže k odročeniu došlo len z toho dôvodu, že právna zástupkyňa protistrany mala dovolené vychádzky počas svojej PN len do 12.00 h a na jej žiadosť sťažovateľka dala na takýto postup súhlas. Porušovateľ zároveň nikde neuvádza, že zo strany sťažovateľky a jej právneho zástupcu došlo niekoľkokrát k návrhu na ukončenie dokazovania, ktorým v minulosti nebolo nikdy vyhovované, aj keď predmetný stav sa žiadnym spôsobom nezmenil a neboli predložené žiadne relevantné dôkazy po týchto návrhoch. Sťažovateľka je toho názoru, že dĺžka súdneho konania a pasivita v rozhodovaní okresného súdu týkajúca sa trpenia neprítomnosti žalobcu a jeho zástupcu na pojednávaniach hrubo presahuje všetky ústavnoprávne limity.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou a so stanoviskami účastníkov konania dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

10. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu (I. ÚS 295/2019).

11. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

12. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietahov podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb. Tento základný princíp konania

je premietnutý do ďalších ustanovení Civilného sporového poriadku so zohľadnením osobitostí jednotlivých druhov konaní. Napríklad povinnosť súdu konať bez prietáhov vyplýva z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania, z § 153 CSP o sudcovskej koncentrácii konania, ďalej z § 168 – § 172 CSP o predbežnom prejednaní sporu a následkoch neprítomnosti strán, aj z § 179 ods. 1 CSP, podľa ktorého pojednávanie vedie súd tak, aby sa mohlo rozhodnúť spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania a účel tohto zákona, alebo § 183 ods. 1 prvej vety CSP, podľa ktorej pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov.

13. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru), ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej všeobecný súd rozhoduje, správanie účastníka (strany) súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESELP ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľku (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07).

14. Pokiaľ ide o posúdenie kritéria právnej a skutkovej zložitosti prejednávanej veci, ústavný súd konštatuje, že spory, ktorých predmetom je zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam, v zásade patria medzi bežnú rozhodovaciu agendu všeobecných súdov. Súd prvej inštancie sa navyše ku kritériu prípadnej skutkovej či právnej zložitosti ani bližšie nevyjadril a sťažovateľka tiež uviedla, že nejde o náročný spor. Ústavný súd v danom prípade tiež nezistil právnu alebo skutkovú náročnosť sporu.

15. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval vznik prietáhov v napadnutom konaní, bolo správanie sťažovateľky ako sporovej strany na strane žalovanej. Ústavný súd po preskúmaní priebehu musí konštatovať, že na strane sťažovateľky (jej právneho zástupcu) zaznamenal opakujúce sa ospravedlňovanie neprítomnosti na pojednávaniach, ktoré malo za následok zbytočné predlžovanie tohto konania. V tomto smere dal za pravdu okresnému súdu, že aj sťažovateľka sa pričínila nemalou mierou na doterajšej celkovej dĺžke konania. Tieto fakty zobral ústavný súd do úvahy a zohľadnil ich pri priznaní sumy finančného zadost'učinenia.

16. Pokiaľ ide o postup okresného súdu, ústavný súd zistil, že tento nepochybne konal, nariaďoval pojednávania, na ktorých vykonal aj dokazovanie a v merite veci aj raz rozhodol. Ústavný súd takisto nezistil ani žiadne významné obdobie nečinnosti okresného súdu. Vyplýva to z prehľadu procesných úkonov zisteného zo spisu okresného súdu. Na druhej strane je potrebné konštatovať i to, že jediné meritórne rozhodnutie vo veci vydané okresným súdom bolo odvolacím súdom v napadnutej časti zrušené a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie z dôvodu, že okresný súd neakceptoval zákonom určené kritériá pre zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti podľa § 142 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

16.1. Na základe uvedeného ústavný súd hodnotí, že okresný súd nezvolil taký procesný postup, ktorý by smeroval k rýchlemu odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania (strán sporu). Nielen nečinnosť, ale aj nesprávna a neefektívna činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie

ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, a to v prípade, ak jeho činnosť nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ na neho obrátil s návrhom, aby o jeho veci rozhodol (IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09).

16.2. Ústavný súd vo vzťahu k postupu okresného súdu tak dospel k záveru, že konaním, ktoré trvá viac ako päť rokov na jednom stupni bez právoplatného rozhodnutia, bolo porušené základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

17. Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, sťažovateľka porušenie tohto práva odôvodnila v zásade v bode 4. Ústavný súd sa s týmito námietkami nestotožnil.

18. Podľa stabilnej judikatúry ústavného súdu zmyslom a účelom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je zaručiť každému reálny prístup k súdu. Tomu zodpovedá povinnosť všeobecného súdu o veci konať a rozhodnúť (I. ÚS 62/97, II. ÚS 26/96). K porušeniu základného práva na súdnu ochranu by došlo vtedy, pokiaľ by komukoľvek bola odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a pokiaľ by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu (žalobe) fyzickej osoby alebo právnickej osoby (napr. I. ÚS 35/98).

19. Ústavný súd konštatuje, že neefektívna činnosť orgánu verejnej moci v konaní (v danom prípade okresného súdu), ktorá viedla k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, sama osebe neznamená aj porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

20. Na to, aby neefektívna činnosť (či nečinnosť) všeobecného súdu mala za následok porušenie práva na súdnu ochranu, musí dosiahnuť takú intenzitu, ktorá by v konečnom dôsledku znamenala odmietnutie reálneho prístupu k súdu, resp. k jeho rozhodnutiu v zmysle porušenia zákazu *denegatio iustitiae*, teda musí ísť o dlhotrvajúcu a súvislú nečinnosť, ktorá v čase podania sťažnosti ústavnému súdu pretrváva. To však evidentne zatiaľ nie je prípad sťažovateľky.

21. Po preskúmaní súvisiaceho súdneho spisu a postupu okresného súdu v napadnutom konaní ústavný súd tak dospel k záveru, že k porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy zjavne nedošlo. Doterajší postup okresného súdu v napadnutom konaní nesignalizuje intenzitu prietáhov, ktorá by znamenala *denegatio iustitiae*. Z týchto dôvodov ústavný súd ústavnej sťažnosti sťažovateľky v časti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v súvislosti s tvrdenými zbytočnými prietáhmi v napadnutom konaní nevyhoviel (bod 5 výroku tohto nálezu).

IV.

Prikázanie vo veci konať a primerané finančné zadost'učinenie

22. V súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal. Sťažovateľka v petite ústavnej sťažnosti

navrhla, aby ústavný súd prikázal súdu prvej inštancie konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov. Vzhľadom na to, že napadnuté konanie v čase rozhodovania o ústavnej sťažnosti nie je stále skončené, ústavný súd formuloval všeobecnému súdu príkaz konať (bod 2 výroku tohto nálezu).

23. Keďže ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru boli postupom okresného súdu porušené, zaoberal sa aj jej žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Sťažovateľka požadovala priznanie zadosťučinenia vo výške 6 000 eur, čo odôvodňovala najmä dlhodobou trvajúcim stavom právnej neistoty, čo sa týka jej majetku, keďže žalobca (jej brat) ju nepúšťa do nehnuteľnosti, ktorú majú v podielovom spoluvlastníctve.

24. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (III. ÚS 103/2018). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy aj priznanie finančného zadosťučinenia, pričom pri jeho určení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

25. Pri ustálení sumy finančného zadosťučinenia ústavný súd zobral do úvahy aj to, že sa na predĺžení konania podieľala aj sťažovateľka a jej právny zástupca (pozri body 7 až 7.12 tohto nálezu), pričom zohľadnil jej celkový prístup v spore k nariadeným pojednávaniam a výzvam okresného súdu.

26. Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že finančné zadosťučinenie priznané v sume 700 eur je primeranou satisfakciou za porušenie označených základných práv sťažovateľky okresným súdom (bod 3 výroku tohto nálezu).

V.

Trovy konania

27. Ústavný súd napokon priznal sťažovateľke (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 530,59 eur, pretože požadovaná suma je nižšia ako suma vypočítaná ústavným súdom (530,89 eur), a nie je tak v rozpore s platnou vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Advokátovi patrí náhrada trov konania za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2023 (príprava a prevzatie právneho zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti) v hodnote dvakrát po 208,67 eur a k tomu dvakrát režijný paušál v hodnote po 12,52 eur, pričom k tomu treba prirátať 20 % dane z pridanej hodnoty, pretože advokát je jej platcom (bod 4 výroku tohto nálezu). Hoci po prijatí ústavnej sťažnosti požiadala sťažovateľka priznať celkové trovy konania v sume 796,28 eur za tri úkony právnej služby v roku 2023, ústavný súd jej nárok na úhradu tretieho úkonu právnej služby za tretí úkon nepriznal, pretože vyjadrenie k stanovisku všeobecného súdu (a to i po lehote stanovenej ústavným

súdom) neobsahovalo žiadne relevantné skutočnosti, ktoré by slúžili ako podklad pre iné rozhodnutie ústavného súdu.

28. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť právnomu zástupcovi sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. augusta 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu